

**PAPER - I / पेपर क्रमांक - I**

Civil Procedure Code, Transfer of Property Act, Specific Relief Act,  
Law of Contracts, Sale of Goods Act and Partnership Act  
सिविल प्रोसिजर कोड, ट्रान्सफर ऑफ प्रॉपर्टी अॅक्ट, स्पेसिफिक रिलीफ अॅक्ट,  
लॉ ऑफ कॉन्ट्रॅक्ट्स, सेल ऑफ गुड्स अॅक्ट तसेच पार्टनरशिप अॅक्ट

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

वेळ : 3 तास

गुण : 100

**Note / सूचना :**

- (1) All questions are compulsory.  
सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) Question No. 1 carries 20 marks. All other questions carry equal marks i.e., 16 marks each.  
प्रश्न क्रमांक 1 ला 20 गुण असून उर्वरित सर्व प्रश्नांना समान म्हणजेच 16 गुण आहेत.
- (3) Your answers must be to the point, wherever possible quoting the specific provision of law.  
उत्तरे मुद्देसुद असावीत, आवश्यक तेथे कायद्यातील तरतुदी नमूद कराव्यात.
- (4) Do not reproduce any question. Write only question's number against the answer.  
उत्तरपुस्तिकेमध्ये प्रश्न पुन्हा लिहू नयेत. फक्त प्रश्न क्रमांक नमूद करून उत्तर लिहावे.
- (5) Wherever option has been given only the required number of responses in the serial order attempted shall be assessed. Excess responses shall be ignored.  
ज्या क्रमाने उमेदवाराने ऐच्छिक प्रश्न सोडविलेले असतात त्या क्रमाने अपेक्षित प्रश्नसंख्येइतक्या प्रश्नांची उत्तरे फक्त तपासली जातील व उर्वरित अतिरिक्त ठरणाऱ्या प्रश्नांची उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (6) "Other than cited cases, candidate should not write roll number, any names (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised".  
"उदाहरणादाखल दिलेल्या प्रकरणाशिवाय उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, सही, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये. अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल."
- (7) English version of the question shall be authentic in case of any type of ambiguity.  
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर अधिकृत समजले जाईल.
- (8) All questions can be attempted only in one language either in English or in Marathi as per the option given in the application form.  
उमेदवाराने अर्जामध्ये दिलेल्या पर्यायानुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे इंग्रजी किंवा मराठी यापैकी एकाच भाषेत लिहिली पाहिजेत.
- (9) Candidates are expected to answer all the subquestions of a question together. If subquestion of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later subquestion shall be overlooked.  
उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तदनंतर) सोडवल्यास, दुसरा उपप्रश्न दुर्लक्षित केला जाईल.

1. Write a judgment on following facts.

You must pay attention to following points :

- (a) Judgment must be in proper format;
- (b) Frame proper issues and record findings on them;
- (c) Conclude the judgment with operative order.

खाली नमूद केलेल्या कथनावरून न्यायनिर्णय लिहा :

पुढील मुद्दे विचारात घेणे आवश्यक आहे :

- (अ) न्यायनिर्णय विहित नमून्यात असणे आवश्यक आहे;
- (ब) योग्य मुद्दे काढावे आणि त्यांचे निष्कर्ष द्यावेत;
- (क) अंतिम आदेशाने न्यायनिर्णयाचा शेवट करावा.

**Facts for Judgment :**

**Plaintiff's Case is as follows :**

Ram is the owner of a shop admeasuring  $6 \times 22$  feet. Ram has let out the shop to Digambar at monthly rent of ₹ 5,000. Digambar started his shop by obtaining licence from Municipal authority. In the month of January 2002 Digambar converted the shop into two shops admeasuring  $3 \times 22$  feet each, by constructing a brick-masonry wall. The shops have separate shutters and separate licences for doing business from shops.

Ram came to know about the division of shop in the year 2004. According to him Digambar has carried out additions and alterations of permanent nature without his written permission. He therefore issued a notice to Digambar and called upon him to vacate the shop on this ground. Digambar failed to vacate the shop despite receipt of notice by raising defence of total denial. Ram therefore filed the suit for eviction of his tenant Digambar.

**Defence taken in the written statement :**

Digambar filed the written statement and denied material facts pleaded by Ram. He has raised two told defence. First defence is that his landlord Ram had granted him oral permission to divide the shop into two shops. He is therefore estopped from making the grievance. He has accepted the rent for two years, despite knowing the division of shop. His second defence is that the construction of dividing wall does not amount to erection of structure of permanent nature. His act is not violative of the provisions of rent act. He has not caused damage to the original shop.

Parties have adduced evidence. Imagine the evidence and record finding.

**न्यायनिर्णयाकरीता तथ्ये :**

**वादीची कथने खालीलप्रमाणे :**

राम हा 6×22 फुट मोजमाप असलेल्या दुकानाचा मालक आहे. त्याने ते दुकान दिगंबर याला दरमहा ₹ 5,000 प्रमाणे भाड्याने दिलेले आहे. दिगंबरने दुकान चालविण्यास लागणारी नगरपालिकेची परवानगी घेऊन दुकान सुरू केले. दिगंबरने जानेवारी 2002 मध्ये दुकानाच्या मध्यभागी विटामातीची पक्की भिंत बांधून ते दुकान दोन दुकानांमध्ये विभागले. प्रत्येक दुकानाचे मोजमाप 3×22 फुट असे केले. दोन दुकानांसाठी त्याने स्वतंत्र दरवाजे (शटर) बांधले आणि प्रत्येक दुकान चालविण्यासाठी नगरपालिकेकडून वेगळे परवाने घेतले.

2004 मध्ये दिगंबरने केलेले बांधकाम रामच्या निदर्शनास आले. रामच्या म्हणण्याप्रमाणे भाड्याच्या जागेमध्ये त्याच्या लेखी परवानगीशिवाय कायमस्वरूपी बांधकाम करून मूळ दुकानामध्ये फेरबदल केले आहेत. ह्या कारणावरून दुकान खाली करण्यासाठी नोटीस दिली. नोटीस मिळून सुद्धा दिगंबरने भाड्याच्या दुकानाचा ताबा रामला दिला नाही. नोटीसला पाठविलेल्या उत्तरामध्ये पूर्णपणे रामचे कथन त्याने नाकारले. वरील कारणावरून रामने दिगंबर विरुद्ध दावा दाखल केला.

**P.T.O.**

**प्रतिवादीचा बचाव खालीलप्रमाणे :**

दिगंबरने त्याच्या लेखीजबाबामध्ये रामचे कथन पूर्णपणे नाकारले. त्याने दोन मुख्य मुद्दे उपस्थित केले. पहिला मुद्दा असा की, रामने त्याला एका दुकानाचे दोन दुकानांमध्ये रूपांतर करण्यासाठी तोंडी परवानगी दिली होती. त्यामुळे त्याच्या कथनाला प्रतिबंधक कबुली (Estopped) ह्या तत्वानुसार बाधा येते. रामने दोन वर्ष ह्या बांधकामाची माहिती असुनसुद्धा भाडे स्वीकारले. दिगंबरचा दुसरा मुद्दा असा की, त्याने जे बांधकाम केलेले आहे ते पक्के व कायमस्वरूपी नाही. त्यामुळे त्याने भाडेनियंत्रण कायद्याचे उल्लंघन केलेले नाही. त्याने केलेल्या बांधकामामुळे मूळ दुकानास कोणतेही नुकसान झालेले नाही.

दोघांनी आपले पुरावे सादर केले. आपल्या कल्पनाशक्ती प्रमाणे दोन्ही बाजूंचा पुरावा आहे असे समजावे.

**2. Write short notes on any four of the following :**

- (a) Amendment of Pleadings
- (b) Necessary Party and Proper Party
- (c) Decree, Preliminary Decree and Final Decree
- (d) Unpaid sellers lien
- (e) Rejection of Plaint
- (f) Gift and Onerous gift

खालीलपैकी कोणत्याही चार विषयावर थोडक्यात टिप्पणी लिहा :

- (अ) वादकथनातील सुधारणा
- (ब) आवश्यक पक्षकार आणि योग्य पक्षकार
- (क) हुकूमनामा, प्रारंभिक हुकूमनामा आणि अंतिम हुकूमनामा
- (ड) अप्राप्तमूल्य विक्रेत्याचा धारणधिकार
- (इ) वादपत्र फेटाळणे
- (फ) दान आणि साभार दाने

3. Write short notes on any four of the following :

- (a) Set-off and Counter-claim
- (b) Amendment of decree, judgment and order and limitations on the powers of the court to amend it
- (c) Cost and Compensatory Cost
- (d) Effect of sub-sale or pledge by buyer
- (e) Determination of lease
- (f) Void agreements

खालीलपैकी कोणत्याही चार विषयांवर थोडक्यात टिप्पणी लिहा :

- (अ) वजावट आणि प्रतिहक्कमागणी
- (ब) न्यायनिर्णय, हुक्मनामे किंवा आदेश यांची दुरुस्ती आणि न्यायालयाच्या दुरुस्तीच्या अधिकाराच्या मर्यादा
- (क) दावा खर्च आणि भरपाई दाखल खर्च
- (ड) क्रेत्याने केलेल्या पोटविक्रीचा किंवा तारणाचा परिणाम
- (इ) भाडेपट्ट्याची समाप्ती
- (फ) शुन्यवत करार

4. Answer any two of the following :

- (a) Whether registration of Partnership firm is necessary ? What are the consequences of non-registration of Partnership firm.
- (b) When Court Receiver can be appointed ? What are the duties of Court Receiver ?
- (c) "Doctrine of Part-Performance of Contract." Explain in detail.

खालीलपैकी कोणत्याही दोन उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (अ) पेढीची नोंदणी करणे आवश्यक आहे काय ? पेढीची नोंदणी न केल्यास काय परिणाम होतात ?
- (ब) प्रापकाची नियुक्ती केंव्हा केली जाऊ शकते ? प्रापकांची कर्तव्ये काय असतात ?
- (क) संविदेचे अंशतापालन संज्ञेचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

5. Answer any two of the following :

- (a) "All contracts are agreements but all agreements are not contracts." Elaborate in detail.
- (b) Permanent injunction and Mandatory injunction. Explain in detail.
- (c) How minor can Sue or be Sued ?

खालीलपैकी कोणत्याही दोन उप-प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (अ) "सर्व संविदा हे करार असतात परंतु सर्व करार हे संविदा नसतात" सविस्तर विवेचन करा.
- (ब) निरंतरचा मनाईहुकूम आणि आदेशात्मक मनाईहुकूम. सविस्तर विवेचन करा.
- (क) अज्ञान व्यक्तीकडून किंवा अज्ञान व्यक्तीविरुद्ध दावा कशाप्रकारे दाखल करतात ?

6. Write short note on any four :

- (a) Appointment of Court Commissioner
- (b) Unpaid sellers rights
- (c) Mode of execution of decree for specific performance of contract and restitution of conjugal rights
- (d) Mode of execution of decree for specific movable property
- (e) Dissolution of Partnership firm by the Court
- (f) Retirement of a partner

खालीलपैकी कोणत्याही चार विषयांवर थोडक्यात टिप्पणी लिहा :

- (अ) न्यायालयाद्वारे न्यायीक आयुक्तांची नेमणूक
- (ब) अप्राप्तमूल्य विक्रेत्याचे अधिकार
- (क) संविदेचे यथोक्तपालन किंवा दांपत्याधिकारचे प्रत्यास्थाप करण्याचे हुकूमनाम्यांची बजावणी कशाप्रकारे करतात
- (ड) विनिर्दीष्ट जंगम मालमत्तेच्या हुकूमनाम्याची बजावणी कशाप्रकारे करतात.
- (इ) न्यायालयाकडून पेढीचे विसर्जन
- (फ) भागीदाराची निवृत्ती



PAPER - II / पेपर क्रमांक - II

Indian Penal Code, Evidence Act, Code of Criminal Procedure,  
SC & ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989 and Protection of Civil Rights

Act, 1955, Essay on Current Legal Topic

इंडियन पिनल कोड, एव्हीडन्स ऍक्ट, कोड ऑफ क्रिमिनल प्रोसिजर,

एससी अँड एसटी ( प्रिव्हेंशन ऑफ अँट्रासिटीज ) ऍक्ट, 1989 अँड प्रोटेक्शन ऑफ सिव्हिल राईटस् ऍक्ट, 1955,  
करंट लिगल टॉपिकवरील निबंध

Time : 3 hours

Max. Marks : 100

वेळ : 3 तास

गुण : 100

Note / सूचना :

- (1) Question Nos. 9 and 10 are compulsory.  
प्रश्न क्रमांक 9 व 10 अनिवार्य आहेत.
- (2) Answer any six from the remaining questions.  
उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही सहा प्रश्न सोडवावेत.
- (3) Marks to each question are indicated by a figure in the margin on the right hand side.  
प्रश्नासमोरील उजव्या बाजूच्या समासातील अंक गुण दर्शवितात.
- (4) Wherever option has been given only the required number of responses in the serial order attempted shall be assessed. Excess responses shall be ignored.  
ज्या क्रमाने उमेदवाराने ऐच्छिक प्रश्न सोडविलेले असतात त्या क्रमाने अपेक्षित प्रश्नसंख्येइतक्या प्रश्नांची उत्तरे फक्त तपासली जातील व उर्वरित अतिरिक्त ठरणान्या प्रश्नांची उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (5) Do not reproduce any question. Write only question's number against the answer.  
उत्तरपुस्तिकेमध्ये प्रश्न पुन्हा लिहू नयेत. फक्त प्रश्न क्रमांक नमूद करून उत्तर लिहावे.
- (6) "Other than cited cases, candidate should not write roll number, any names (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised."  
"उदाहरणदाखल दिलेल्या प्रकरणांशिवाय उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतःचे किंवा इतरांचे नाव, सही, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल."
- (7) English version of the question shall be authentic in case of any type of ambiguity.  
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थिति, इंग्रजी भाषांतर अधिकृत समजले जाईल.
- (8) All questions can be attempted only in one language either in English or in Marathi as per the option given in the application form.  
उमेदवाराने अर्जांमध्ये दिलेल्या पर्यायानुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे इंग्रजी किंवा मराठी यापैकी एकाच भाषेत लिहिली पाहिजेत.
- (9) Candidates are expected to answer all the subquestions of a question together. If subquestion of a question is attempted elsewhere (after leaving a few pages or after attempting another question) the later subquestion shall be overlooked.  
उमेदवाराने प्रत्येक प्रश्नातील उपप्रश्नांची उत्तरे एकत्र सोडवावयाची आहेत. प्रश्नातील एक उपप्रश्न एकीकडे व दुसरा दुसरीकडे (काही पृष्ठे सोडून वा अन्य प्रश्न सोडवून तदनंतर) सोडवल्यास, दुसरा उपप्रश्न दुर्लक्षित केला जाईल.

1. Distinguish the given below : (Any four) 10
- (a) Complaint and Information in cognizable cases  
 (b) Wrongful restraint and Wrongful confinement  
 (c) Cheating and Cheating by personation  
 (d) Proved, disproved and not proved  
 (e) Primary evidence and Secondary evidence  
 (f) Abetment of a thing and Criminal conspiracy
- खालील मधील फरक स्पष्ट करा : ( कोणतेही चार )
- (अ) फिर्याद आणि दखलपात्र प्रकरणांतील वर्दी  
 (ब) गैर निरोध आणि गैर परिरोध  
 (क) ठकवणूक आणि तोतयेगिरी करून ठकवणूक  
 (ड) शाबीत, नाशाबीत आणि बिनशाबीत  
 (इ) अव्वल पुरावा आणि दुय्यम पुरावा  
 (फ) एखाद्या गोष्टीचे अपप्रेरण आणि फौजदारी पात्र कट
- 
2. State the trial of warrant cases instituted otherwise than on Police report. 10
- पोलीस अहवालाव्यतिरिक्त अन्यथा दाखल केलेल्या वॉरंट खटल्यांची संपरीक्षा सांगा.
- 
3. Write notes on any two : 10
- (a) Rules as to notice to produce  
 (b) Dying declaration  
 (c) Child witness  
 (d) Order for custody and disposal of property pending trial in certain cases
- कोणत्याही दोन बाबींवर टीपा लिहा :
- (अ) हजर करण्याबाबतच्या नोटीशी विषयीचे नियम  
 (ब) मृत्यूपूर्व जबाब  
 (क) बाल साक्षीदार  
 (ड) विवक्षित खटल्यांमध्ये संपरीक्षा प्रलंबित असेपर्यंत संपत्तीच्या अभिरक्षेचा व विल्हेवाटीचा आदेश
- 
4. What is meant by burden of proof ? On whom does it lie ? Does the burden of proof shifts ? 10
- शाबितीची जबाबदारी म्हणजे काय ? ती कोणावर असते ? शाबितीची जबाबदारी पालटते का ?
- 
5. Write notes on any two : 10
- (a) Court may alter charge  
 (b) Reports of certain Government Scientific experts and their use  
 (c) Diary of proceedings in investigation  
 (d) Security for keeping the peace on conviction
- कोणत्याही दोन बाबींवर टीपा लिहा :
- (अ) न्यायालयाला दोषारोपात फेरबदल करता येणे  
 (ब) विवक्षित शासकीय वैज्ञानिक तज्ञांचे अहवाल आणि त्यांचा वापर  
 (क) अन्वेषणातील कार्यवाहीचा रोजनामा  
 (ड) दोषसिध्दी झाल्यावर शांतता राखण्यासाठी जामीन

6. Answer the following :

5+5

- (a) What are the presumptions as to offences under the Scheduled Caste and Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989 ?  
 (b) What is "enforcing social disabilities" on the ground of untouchability under the Protection of Civil Rights Act, 1955.

खालीलची उत्तरे लिहा :

- (अ) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम, 1989 मधील गुन्ह्यां संदर्भात कोणती तथ्ये गृहीत धरली जातात ?  
 (ब) नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम, 1955 अंतर्गत अस्पृश्यतेच्या आधारावर "सामाजिक निःसमर्थता लादणे" म्हणजे काय ?

7. Discuss in detail the provisions relating to "Unlawful assembly".  
 "बेकायदेशीर जमाव" संबंधीच्या तरतुदी विस्ताराने चर्चा करा.

10

8. Write any four from the following :

10

- (a) Various requirements of the Section 60 of the Indian Evidence Act  
 (b) Voluntarily  
 (c) Impeaching credit of witness  
 (d) Stolen property  
 (e) Force  
 (f) Cognizance of offences by Magistrates

खालील मधील कोणतेही चार लिहा :

- (अ) भारतीय साक्षीपुरावा अधिनियम कलम 60 च्या विविध आवश्यकता  
 (ब) ईच्छापूर्वक  
 (क) साक्षीदाराच्या विश्वासाहर्तेवर संशय घेणे  
 (ड) चोरीची मालमत्ता  
 (इ) बलप्रयोग  
 (फ) दंडाधिकार्यांनी अपराधांची दखल घेणे

9. Write an essay on any one subject :

20

- (a) Human Rights and their Protection  
 (b) Public Interest Litigation (PIL)  
 (c) The Virtual Courts and Access to Justice

कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा :

- (अ) मानवी हक्क व त्यांचे संरक्षण  
 (ब) जनहित याचिका  
 (क) आभासी न्यायालये आणि न्याय मिळविणे

10. Write a Judgment on following facts :

(Candidates shall write the facts in detail and write judgment based on their imagination power).

On dated 10 January, at 8:30 pm. 'A' closed and locked his shop and went home. On dated 11 January, at 9:00 am. 'A' went to his shop. That time 'A' found that his shop was open, locks were broken and cash ₹ 1,000 were stolen from counter. 'A' lodged report with city Police Station Chandrapur', and crime registered. Investigation Officer prepared spot Panchnama. On the basis of footage of CCTV camera, installed in the shop, accused was arrested. Disclosure statement of accused was recorded. Investigation Officer submitted chargesheet before the JMFC Court at Chandrapur.

On trial 'A' (PW1), spot panch (PW2), Investigation officer (PW3) and another panch on disclosure statement (PW4) supported to prosecution.

Assistant Public Prosecutor argued that accused was seen in the CCTV footage. The accused shown the spot of occurrence before panch. Thus, the charge proved.

Defence lawyer submitted that printout of the CCTV footage are not proved legally. There is no eye witness of the occurrence. Rest evidence is insufficient to prove the charge. Therefore accused may be acquitted.

खालील तथ्यांच्या आधारे निकालपत्र लिहा :

(उमेदवारांनी सदर तथ्ये तपशीलवार लिहावी व त्याबाबतचा निर्णय स्वतःच्या कल्पनाशक्तीवर लिहावा).

दि. 10 जानेवारी रोजी रात्री 8:30 वाजता 'अ' ने त्याचे दुकान कुलूपबंद केले आणि घरी गेला. दि. 11 जानेवारी रोजी सकाळी 9:00 वाजता 'अ' त्याचे दुकानात गेला. तेव्हा 'अ' ला आढळले की त्याचे दुकान उघडे होते, कुलूप तुटलेले होते व काऊंटर मधील ₹ 1,000 चोरीस गेले. 'अ' ने शहर पोलीस ठाणे चंद्रपूर येथे फिर्याद दिली व गुन्हा दाखल झाला. तपास अधिकारी ने घटनास्थळ पंचनामा तयार केला. दुकानात लावलेल्या सी.सी.टी.व्ही. कॅमेराचे फुटेज च्या आधारे आरोपीस अटक करण्यात आली. आरोपीचे निवेदन नोंदविले गेले. तपास अधिकार्याने आरोपपत्र प्रथम श्रेणी न्याय दंडाधिकारी यांचे न्यायालय, चंद्रपूर समक्ष दाखल केले.

खटला उभा राहीला तेव्हा 'अ' (सा. 1), घटनास्थळ पंच (सा. 2), तपास अधिकारी (सा. 3) व निवेदनाचा दुसरा पंच (सा. 4) यांनी सरकार पक्षाला पूरक साक्ष दिली.

सहाय्यक सरकारी अभियोक्ता ने युक्तिवाद केला की सी.सी.टी.व्ही. फुटेज मध्ये आरोपी दिसून आला. आरोपीने पंचासमक्ष घटनास्थळ दाखवले. यावरून दोषारोप सिद्ध झाला.

बचाव पक्षाच्या वकिलाने युक्तिवाद केला की सी.सी.टी.व्ही. फुटेज च्या मुद्रित प्रती (Printout) कायदेशीररीत्या सिद्ध केल्या नाही. घटनेचा प्रत्यक्ष साक्षदार नाही. इतर पुरावा पुरेसा नाही. म्हणून आरोपीला निर्दोष करावे.